

STORTINGET

Representantforslag 239 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Emilie Enger Mehl, Ole André Myhrvold, Sandra Borch og Ivar Odnnes

Dokument 8:239 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Emilie Enger Mehl, Ole André Myhrvold, Sandra Borch og Ivar Odnnes om erstatningsreglene ved tap av beitedyr til rovvilt

Til Stortinget

Bakgrunn

Utilstrekkelige erstatninger

Næringsdrivende innenfor yngleområdene for stort rovvilt er sterkt presset av det nåværende forvaltningsregimet. Én av flere utfordringer er at erstatningsordningene ikke er innrettet slik at de næringsdrivende får full kompensasjon for de tap som rovviltpolitikken medfører, og som grunneierne har krav på i medhold av naturmangfoldloven § 19 og eiendomsvernet etter den europeiske menneskerettskonvensjon, tilleggsprotokoll 1 artikkel 1 (EMK T1.1).

For det første tar ikke erstatningsordningene høyde for at det i enkelte områder ikke lenger er mulig å opprettholde reindrift og/eller husdyrhold, og i andre områder innebærer rovvilforekomstene reduserte næringsmuligheter for grunneierne. Paradoksalt nok fremstilles dette av rovviltforvaltningen som en gevinst ved at opphør i dyrehold gir færre rovviltskader.

Staten kompenserer ikke fullt ut de nødvendige skadeforebyggende tiltak som den enkelte næringsdrivende må gjennomføre i og ved rovviltsonene. Hovedproblemet i denne sammenhengen er at det ikke er avsatt tilstrekkelig med midler (FKT-midler) til å dekke de forebyggende tiltak som dyreeier må gjennomføre. Slike tiltak er som regel en forutsetning for erstatning.

Over tid fører dette til at husdyreierne gir opp og legger ned driften.

I sum påføres grunneiere i yngleområder for rovvilt tilsvarende og i noen tilfeller større økonomiske belastninger enn grunneiere innenfor verneområder som nasjonalparker, landskapsvernområder og naturreservater. Grunneierne i verneområder har krav på erstatning for økonomisk tap når vernet medfører at det blir vanskelig å drive videre, jf. naturmangfoldloven § 50. I henhold til de folkerettslige forpliktelser som Norge har sluttet seg til, skal staten bære de økonomiske belastninger som enkeltborgere påføres ved rådighetsinnskrenkninger og redusert mulighet til å utnytte egen eiendom i næringsøyemed.

For å sikre dette mener forslagsstillerne at staten må erstatte de reelle kostnadene til forebyggende tiltak og driftsomlegging i rovviltsonene på linje med erstatningsreglene ved etablering av verneområder. Naturmangfoldloven § 19 må derfor endres slik at den er like lydende med § 50 i samme lov.

For det andre sikrer ikke dagens erstatningsordning full kompensasjon for de berørte beitebrukerne ved rovviltangrep.

En utfordring er forvaltningspraksis ved anvendelse av forskrift om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt. Ved tap av husdyr til rovvilt ytes det erstatning når kadaver gjenfinnes. I tilfeller hvor kadaver ikke gjenfinnes, noe som ofte ikke lar seg gjøre, kan det likevel gis erstatning ut over normaltaped dersom det er sannsynlighetsovervekt for at det enkelte dyr er drept eller skadet av rovvilt. I mange saker konkluderer forvaltningen med at rovvilt ikke er sannsynlig skadevolder, til tross for at det er dokumentert forekomst av rovvilt i området og det ekstraordinære tapet ikke kan forklares på annen måte. Dette skjer selv om beitebruker

kan dokumentere at dyra har vært friske, og at det ikke er noe kritikkverdig for øvrig ved beiteholdet. Resultatet er dermed at erstatningen urettmessig avkortes slik at full erstatning ikke ytes.

En annen utfordring er at i den grad det ytes erstatning for merarbeid ved rovdyrangrep, gis dette bare til dem som faktisk har tapt husdyr. Ved forekomst av rovdyr i et beiteprioritert område nedlegger beitelagene utallige timer med merarbeid og har ekstrakostnader for å begrense skadeomfanget, samt for å dokumentere oppstått tap. Dagens erstatningsordning sikrer bare erstatning for en begrenset del av disse utgiftene, og heller ikke for alle beitebrukerne. Når dyrene ikke kan nytte utmarksbeitene i den perioden som er nødvendig for å oppnå utmarksbeitetilskudd, påføres bonden tap som følge av dette.

For å sikre full erstatning etter de store tapene til ulv i 2017 ble det gitt egne retningslinjer til Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Fylkesmannen i Oppland. Behovet for egne retningslinjer understreker at dagens erstatningsordning ikke er tilfredsstillende. Forslagsstillerne mener derfor at forskrift om erstatning ved tap av husdyr til rovvilt må endres slik at den kommer i samsvar med de retningslinjene som ble utarbeidet for Oslo, Akershus og Oppland i 2017.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til endring i erstatningsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 19 som sikrer grunneiere i yngleområder for rovdyr full erstatning ved beitenekt og tap av næringsgrunnlag dersom husdyrhold må oppgis, eller ved plikt til omfattende forebyggende tiltak. Forslaget må sikre den næringsdrivende valgrett mellom full erstatning for økonomiske tap ved opphør av dyrehold eller økonomiske ekstrabelastninger ved fortsatt dyrehold.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at naturmangfoldloven § 19, hvor det heter at staten skal yte full erstatning for tap og følgekostnader når husdyr og tamrein skades eller drepes av rovvilt, blir oppfylt. Det må sikres at praksis med avkortning av erstatning opphører når rovvilt fremstår som eneste reelle skadeårsak.
3. Stortinget ber regjeringen sørge for at forskrift om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt, endres i samsvar med de retningslinjer som ble gitt for erstatningsoppjøret i 2017 for Oslo, Akershus og Oppland.

13. juni 2018

Marit Arnstad

Emilie Enger Mehl

Ole André Myhrvold

Sandra Borch

Ivar Odnes

